

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 183/2021**

Het verbod op het afficheren van merkreclame voor tabaksproducten in en aan de voorgevel van tabaks- en krantenwinkels is niet ongrondwettig

De wet van 24 januari 1977 « betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten » bevatte een uitzondering op het principiële verbod op tabaksreclame voor het aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in en aan de voorgevel van tabakswinkels en van krantenwinkels die tabaksproducten verkopen. De wet van 15 maart 2020 heft, met ingang vanaf 1 januari 2021, die uitzondering op. Een tabaksproducent stelt tegen die opheffing een beroep tot vernietiging in bij het Grondwettelijk Hof.

Het Hof verwerpt dat beroep. Enerzijds schendt de opheffing van die uitzondering noch de vrijheid van meningsuiting, noch het recht op eigendom, noch de vrijheid van ondernemen. Aangezien reclame het verlangen naar een tabaksproduct kan opwekken bij jongeren, rokers en diegenen die een einde proberen te stellen aan hun gebruik, draagt de opheffing van de betrokken uitzondering bij tot een betere bescherming van de algemene volksgezondheid, en is zij redelijk verantwoord. Anderzijds is de opheffing van de betrokken uitzondering verenigbaar met het gelijkheids- en niet discriminatiebeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel. In het licht van de doelstelling om de volksgezondheid te bewaken en de blootstelling aan en de aantrekking van merken van tabaksproducten, vooral bij jongeren, tegen te gaan, is het pertinent om de zichtbaarheid van merkreclame in alle handelszaken zonder onderscheid naar producten te beperken, en dus ongeacht of het gaat om brandbare tabaksproducten of PRRP's (*potentially reduced risk products*: niet-brandbare producten en producten die niet op basis van tabak zijn, zoals bijvoorbeeld e-sigaretten). Bovendien steunt die identieke behandeling op een redelijke verantwoording, aangezien het in beide gevallen gaat om schadelijke producten.

1. Context van de zaak

De wet van 24 januari 1977 « betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten » bevat een principiële verbod op reclame voor tabak, producten op basis van tabak en soortgelijke producten (in het algemeen “tabaksproducten” genoemd). Die wet bevat daarop echter een aantal uitzonderingen. Eén van die uitzonderingen betreft het aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in en aan de voorgevel van tabakswinkels en van krantenwinkels die tabaksproducten verkopen. De wet van 15 maart 2020 heft die uitzondering op met ingang vanaf 1 januari 2021. Vanaf die datum is een dergelijke reclame dus verboden.

Een tabaksproducent stelt tegen die opheffing een beroep tot vernietiging in bij het Grondwettelijk Hof. De vzw « Vlaamse Federatie van Persverkopers » komt in de procedure tussen om het beroep van de tabaksproducent te ondersteunen.

2. Onderzoek door het Hof

De verzoeker voert twee middelen aan tegen de bestreden wet.

2.1 Vrijheid van meningsuiting, recht op eigendom en vrijheid van ondernemen

De verzoeker voert aan dat de bestreden wet de vrijheid van meningsuiting (artikel 19 van de Grondwet, samen gelezen met internationaalrechtelijke bepalingen die die vrijheid waarborgen), het recht op eigendom (artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens) en de vrijheid van ondernemen schendt.

Hij voert ten eerste aan dat de inmenging niet redelijk verantwoord is doordat de maatregel niet is gesteund op recente en relevante wetenschappelijke studies en onderzoeken van de impact op de gezondheid en op de economie, en doordat de wetgever geen rekening heeft gehouden met de sedert 1997 genomen maatregelen betreffende marketing, verkoop en consumptie van tabaksproducten.

Het Hof stelt allereerst vast dat een handelsmerk valt onder zowel de vrijheid van meningsuiting als het recht op de eigendom en de vrijheid van ondernemen.

Vervolgens overweegt het Hof dat de opheffing van de betrokken uitzondering ingegeven is door de bescherming van de volksgezondheid. Volgens het Hof kunnen reclamesignalen het verlangen naar een tabaksproduct opwekken bij jongeren, rokers en diegenen onder hen die proberen te stoppen. De opheffing van de betrokken uitzondering draagt derhalve bij tot een coherent beleid en aldus tot een betere bescherming van de algemene volksgezondheid.

Het Hof stelt in dat verband ook vast dat, anders dan verzoeker beweert, de opheffing van de betrokken uitzondering op voldoende en relevant onderzoek steunt. De wetgever heeft in het kader van de totstandkoming van de bestreden opheffing immers verschillende adviezen ingewonnen over de noodzaak van de uitbreiding van het reclameverbod en hij heeft zich ook op cijfers gesteund waaruit blijkt dat het aantal gebruikers van tabaksproducten nog steeds zeer hoog is. Het Hof besluit daaruit dat de bestreden maatregel steunt op een redelijke verantwoording.

Daarnaast werpt verzoeker op dat er niet in een voldoende overgangperiode is voorzien. Ook dit argument wordt door het Hof verworpen. Het Hof merkt op dat er negen maanden zijn verstreken tussen de aanneming en de inwerkingtreding van de bestreden maatregel, hetgeen aan de betrokken sector voldoende tijd heeft gegeven om zich aan de nieuwe maatregel en economische context aan te passen, te meer daar de bestreden maatregel erin bestaat om een uitzondering op te heffen op het algemene verbod waarmee de betrokken sector reeds lang vertrouwd is.

Ten slotte is de bestreden opheffing volgens verzoeker onevenredig omdat het aanzienlijke economische en financiële nadelen met zich meebrengt. Daarover stelt het Hof dat, zonder dat het concreet dient te beoordelen wat de economische of financiële impact van de bestreden maatregel is, de bescherming van de volksgezondheid zwaarder doorweegt dan particuliere economische noden, zelfs als die maatregel aanzienlijke negatieve economische en financiële gevolgen voor merkenhouders, producenten en handelaars met zich zou kunnen meebrengen.

2.2 Gelijkheids- en niet discriminatiebeginsel en rechtszekerheidsbeginsel

In een tweede middel werpt verzoeker de schending op van het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel (de artikelen 10 en 11 van de Grondwet) en van het rechtszekerheidsbeginsel. Volgens verzoeker behandelt de wetgever brandbare tabaksproducten en PRRP's (*potentially reduced risk products*: niet-brandbare producten en producten die niet op basis van tabak zijn, zoals bijvoorbeeld e-sigaretten) op identieke wijze, terwijl die producten wezenlijk verschillen, onder meer wat hun objectieve eigenschappen, hun juridisch statuut en hun risicoprofiel betreft.

Volgens het Hof is het in het licht van de doelstelling om de volksgezondheid te bewaken en de blootstelling aan en de aantrekking van merken van tabaksproducten, vooral bij jongeren, tegen te gaan, pertinent om de zichtbaarheid van merkreclame in alle handelszaken zonder onderscheid naar producten te beperken. Bovendien steunt die identieke behandeling op een redelijke verantwoording, gelet op de ondeelbaarheid van handelsmerken, het risico dat reclame voor het ene product binnen een handelsmerk – ongeacht het schadelijke karakter ervan – op termijn kan leiden tot het aanzetten tot het gebruik van tabak of producten op basis van dat bestanddeel, en het feit dat het in beide gevallen gaat om schadelijke producten.

3. Besluit

Het Hof verwerpt het beroep tot vernietiging.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel “media” van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)